

**EUROASIA JOURNAL OF
SOCIAL SCIENCES**

**3. ANADOLU
ULUSLARARASI
SOSYAL BİLİMLER
KONGRESİ**

DİYARBAKIR 28-29 Aralık 2019

KONGRE TAKVİMİ
Özetlerin gönderileceği son tarih: 23 Aralık 2019
Tam metinlerin gönderileceği son tarih: 28 Aralık 2019
Kongre kitabı yayın tarihi: 30 Aralık 2019

Ayrıntılı Bilgi İçin: www.anadolukongre.org

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ KİTABI

EDİTÖR:

DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULSEMET AYDIN

SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ KİTABI

ANADOLU KONGRELERİ
3. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

28-29 ARALIK 2019
DIYARBAKIR

EDİTÖR:

DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULSEMET AYDIN

UBAK YAYINEVİ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI : 2018/42945)
TÜRKİYE

anadolukonresi@gmail.com

www.ubak.org.tr

<https://www.anadolukongre.org/>

Bu kitabın tüm hakları UBK Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.

UBK Publications – 2019 ©

Yayın Tarihi : 31.12.2019

ISBN: 978-605-80174-4-3

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

ANADOLU KONGRELERİ
1. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

28-29 ARALIK 2019
DİYARBAKIR

DÜZENLEYEN KURUMLAR

UBAK Uluslararası Bilimler Akademisi
Derneği

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Kongre Başkanı: Dr.Mehmet Fırat Baran
Düzenleme Kurulu Başkanı: Dr. Gültekin Gürçay
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Leman Kuzu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Dr. Nadire Kantarcioğlu
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Euroasia Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Use Dergisi Editörlüğü
Düzenleme Kurulu Üyesi: Ubak Uluslararası Bilimler Akademisi Yayınevi Editörlüğü
Genel Koordinatör: Amaneh Manafidizaji

YABANCI KONUŞMACILAR

НАРАНЦЭЦЭГ ЭНХТУЯА (Монгол улсын их сургууль) Моғолстан
Amaneh Manafidizaji (Tebriz İslami Sanatlar Üniversitesi) – İran
Khorram Manafidizaji (Tebriz İslami Sanatlar Üniversitesi) - İran
Aytən Hüseynova (Bakü Devlet Üniversitesi) – Azerbaycan
Elgün Kahramanov (Bakü Devlet Üniversitesi) – Azerbaycan
Феруза ҚУРБОНОВАҚ (Ўқон Давлат педагогика институти катта ўқитувчиси) - Uzbekiston
ж.ғ.м., аға оқытушы Садыкова Дамежан Адилхановна (ҚазМемҚызПУ, Алматы қаласы)
Tamar Beridze (Batum Üniversitesi) – Gürcistan
Mohamed Mohamedelhassan (Ondokuz Mayıs Üniversitesi) – Sudan

KONGRE DİLLERİ

TÜRKÇE (Tüm Lehçeleri) - İNGİLİZCE - RUSÇA - FARŞÇA - ÇİNCE - ARAPÇA

ARAPÇA EĞİTİMİNDE “CÜMLEDEN GRAMERE” YÖNTEMİ

Dr. Öğr. Üyesi İsmail EKİNCİ

Bitlis Eren Üniversitesi

Özet

Dil, toplum hayatında insanların birbirini anlamasını ve birlikte yaşamasını sağlayan bir iletişim aracıdır. Dil, insan hayatının keyfiyeti için önemlidir. Çünkü insan ihtiyaçlarını tek başına karşılayamaz ve birçok ihtiyacını başkalarından yardım alarak giderir. Dolayısıyla herhangi bir dili öğrenmek, o dili bilen insanlarla iletişim kurabilmek için önkoşuldur. Kadim bir dil olan Arapça, İslamiyet'in gelişimiyle birlikte kutsal bir kitap olan Kur'an-ı Kerim'in dili olmuş, günümüze kadar varlığını ve önemini korumuştur. Anadili Arapça olmayanlara bu dilin öğretilmesi için farklı coğrafya ve farklı dönemlerde medreselerde veya devletin resmi eğitim kurumlarında Arapça dersleri verilmiştir. Verilen Arapça eğitimlerinde nahiv ve sarf temelli bir eğitim uygulanmıştır. Gramere dayalı bu dil eğitimi İlahiyat veya İslami İlimler fakültelerinde verilen eğitimlerle daha ileri bir seviyeye taşınmaya çalışılmıştır. İlahiyat veya İslami İlimler fakültelerinde verilen Arapça eğitimleri temelde dört beceriyi (okuma, yazma, konuşma, dinleme) kazandırma odaklı hazırlanmıştır. Ancak gramer odaklı verilmeye çalışılan Arapça eğitimlerinde hedeflenen başarı elde edilememektedir.

Arapça eğitiminin başarılı bir düzeyde olması için gramere dayalı bir eğitim modelinden vazgeçilerek, konuşmaya ve yazmaya yönelik bir eğitim modelinin geliştirilmesi gerektiği kanaati yaygın bir kanaat olarak görülmektedir. Bu doğrultuda etkili bir Arapça eğitimi için yeni bir model önermek mümkündür. Eğitim ve öğretimin başladığı ilk bir ay içerisinde öğrencilerin günlük hayatlarında farklı alanlarda kullanabilecekleri yaklaşık üç yüz kalıp cümle hazırlanıp öğrencilere verilmelidir. Öğrenciler bu cümleleri müzekker/eril formda ve uygun tek bir zaman kalıbında ezberlemelidir. Daha sonrasında bu cümleler üzerinde müzekker-müennes uyumu, zaman uyumu gibi gramer kuralları uygulamalı olarak gösterilmelidir. Öğrenci günlük hayatta kalıp cümleler ile Arapça konuşma cesaretini ve yeteneğini kazandıktan sonra detaylı bir şekilde gramer bilgisi almalıdır. Ayrıca her bir öğrencinin akademik düzeyde Arapça makale yazabilir bir seviyeye gelmesi için bu kalıp cümlelerin sayısı da artırılmalıdır. Böylelikle öğrenci dört beceriyi elde edeceği bir eğitim almış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arap Dili ve Belagatı, Arapça, Nahiv, Sarf.

METHOD OF SENTENCE TO GRAMMAR IN ARABIC EDUCATION

Abstract

Language is a communication tool that enables people to understand and live together in community life. Language is important for the enjoyment of human life. Because people can not meet their needs alone and many needs are met with the help of others. Therefore learning any language is a prerequisite for communicating with people who know that language. Arabic, an ancient language, has become the language of the Holy Quran with the advent of Islam and has maintained its existence and importance until today. In order to teach this language to non-native speakers of Arabic, Arabic classes have been given in madrasas or official educational institutions of the state in different geographies and periods. In Arabic education, grammar and vocabulary based approach was applied. This grammar-based language education has been tried to be taken to a higher level with the education given in the faculties of Theology or Islamic Sciences. The Arabic education offered at the faculties of Theology or Islamic Sciences is mainly focused on acquiring four skills (reading, writing, speaking, listening). However, it is not possible to achieve the desired success in grammar-oriented Arabic training.

It is widely accepted that in order to be successful in Arabic education, a grammar-based education method should be abandoned and an education method for speaking and writing should be developed. Accordingly, it is possible to propose a new model for effective Arabic education. In the first month of education and training, approximately three hundred sentences should be prepared and given to the students. Students should memorize these sentences in a masculine form and in a suitable time pattern. Afterwards, grammatical rules such as masculine-feminine harmony and time harmony should be demonstrated in practice in these sentences. The student should acquire the courage and ability to speak Arabic in sentences in daily life and get detailed grammar knowledge. In addition, the number of these sentences should be increased in order for each student to be able to write Arabic articles at an academic level. In this way, the student will be trained to obtain four skills.

Keywords: Arabic Language and Rhetoric, Arabic, Grammar, Vocabulary.

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insanın toplum içerisinde birlikte yaşadığı diğer insanları anlamasını ve onlarla birlikte yaşamasını sağlayan iletişim aracı şüphesiz dildir ve insan hayatının keyfiyeti için dil oldukça önemlidir. Çünkü insan bütün ihtiyaçlarını tek başına, sadece kendi yetenekleri ve çabasıyla karşılayamamaktadır. İhtiyaçlarının birçoğunu başkalarından yardım alarak gidermektedir. İnsan yiyecek, giyecek, mesken ve güvenlik gibi zorunlu ve asgari ihtiyaçlarını başkalarıyla dayanışma ve iletişim halinde karşılar. Bu ihtiyaçtan dolayı da insanın başka insanlarla iletişim kurma gerekliliği ortaya çıkar. Bu iletişim kurma aracı ise dildir. Dolayısıyla herhangi bir dili öğrenmek, o dili bilen insanlarla iletişim kurabilmek için bir önkoşuldur.

İletişim aracı olan dil, toplumdaki topluma değişiklik göstermiş ve farklı seslerde, farklı dilbilgisi kuralları içeren, yazım bakımından farklılık gösteren birçok dil ortaya çıkmıştır. Bu

dillerden birisi olan ve kadim bir geçmişi olan Arapça, İslamiyet'in gelişiyle birlikte kutsal kitap Kur'an-ı Kerim'in dili olmuş, günümüze kadar varlığını ve önemini korumuştur. Bu sebeple Arapça, her ne kadar Arapça bilmeyen Müslümanlar açısından manevi bir değere sahip olsa da bir yabancı dildir. Dolayısıyla bir yabancı dil nasıl öğretiliyorsa, Arapçanın da aynı şekilde uygun yöntemlerle, materyallerle, bir program dâhilinde öğretilmesi gerekmektedir. Burada bir hususu daha belirtmek gerekir ki; yabancı dil öğrenimi süreklilik, karalılık, yeterlilik ve bir rehber eşliğinde kesintisiz çalışmayı gerektirmektedir. Nitekim bu konuda İmam Şafîî *Divan*'ında ilim elde edebilmek için altı şeyin kişide bulunmasını şart koşturmaktadır. Aynı şartların Arapça öğrenimi için de geçerli olduğu aşikârdır.

1 أَخِي لَنْ تَنَالَ الْعِلْمَ إِلَّا بِسِنَّةٍ

سَأُنَبِّئُكَ عَنْ تَفْصِيلِهَا بَيَانٍ

2 ذَكَاءٌ وَحِرْصٌ وَاجْتِهَادٌ وَبُلْغَةٌ

وَصُحْبَةٌ أَسْتَاذٍ وَطُولُ زَمَانٍ

1. Kardeşim! Altı şey olmadan ilme ulaşamazsın, sana onların ayrıntısını bildireceğim,

2. Zekâ, hırs, içtihat, yetenek, bir hoca eşliği ve uzun zaman.¹

1. Türkiye'de Yükseköğretim Düzeyinde Arapça Dil Öğretimi Süreçleri

Anadili Arapça olmayanlara Arapçanın öğretilmesi için farklı coğrafyalar ve farklı dönemlerde devletin resmi eğitim kurumu konumunda olan medreseler kurulmuş ve resmi dili Arapça olmayan devletler, diğer birçok resmi eğitim kurumlarında Arapçayı öğretmek amacıyla dersler konulmuştur. Türkiye'de de İmam Hatip ortaokulları ve liselerinde Arapça eğitimi temel eğitim hedefi olmuştur. Bu dil eğitimi İlahiyat veya İslami İlimler fakültelerinde, Eğitim Fakültesi Arapça Öğretmenliği bölümünde, Fen Edebiyat Fakültesi Arap Dili ve Edebiyatı ile Arapça Mütercim Tercümanlık bölümlerinde verilen eğitimlerle daha ileri bir seviyeye taşınma gayretiyle desteklenmiştir.

Yüksek İslam Enstitülerinin (İstanbul, Konya, Erzurum, İzmir) İlahiyat fakültelerine dönüştürülmesi sürecinden sonra 1972'de bir yıl hazırlık, dört yıl lisans eğitimi olmak üzere programlanan İlahiyat fakültelerinin yeni müfredatında, hazırlık evresinde 40 saat Arapça ve 10 saat Kur'an-ı Kerim dersi yer almıştır. Hazırlık sonrası lisans sınıflarının haftalık programında Arapça ders süresi 1 ve 2. sınıflarda 6, 3 ve 4. sınıflarda 4 saat şeklinde düzenlenmiştir.² Birtakım gelişmeler üzerine Yükseköğretim Kurumu tarafından 1997'de alınan kararla İlahiyat Fakültelerindeki Arapça hazırlık sınıfı kaldırılarak "İlahiyat Lisans Programı" ve "İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği" olmak üzere iki ayrı

¹ Muhammed b. İdris Şafîî. *Divân*. (Beyrut: 2005): 122.

² Münir Koştaş. "Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (Dünü Bugünü)". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 39/2, (1999): 141-184; İsmail Ekinci. "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerine Verilen Arapça Hazırlık Eğitimine Dair Bir İnceleme". *Van İlahiyat Dergisi*, 7/11 (Aralık 2019): 144-161.

program getirilmiştir.³ 28 Şubat dönemi İlahiyat eğitimi programı olarak kayıtlara geçen bu yeni düzenlemeyle haftalık Arapça ders süresi toplamda 20 saat ile sınırlı tutulmuştur.⁴

2009-2010 eğitim öğretim yılından itibaren bazı İlahiyat Fakültelerinde hazırlık sınıfı tekrar konulmuştur.⁵ Yeni programda hazırlık sınıfı Arapça ders süresi haftalık 24 saat olarak belirlenmiştir. Hazırlık sonrası lisans programında ise III ve IV. yarıyılıda haftada 2 saat olmak üzere Arap Dili ve Belagatı dersi yer almıştır. 2013-2014 öğretim yılından itibaren ise bir kaç dışında bütün İlahiyat Fakültelerinde Arapça hazırlık programı zorunlu hale getirilmiştir.⁶ Resmi gazetede yayımlanan yönetmeliğe göre günümüz İlahiyat Fakülteleri hazırlık sınıfı öğrencilerine haftada en az 24 ve en fazla 30 saat olmak üzere Arapça dersi verilmektedir.⁷

2. Alınan Arapça Eğitimleri Neticesinde Edinilen Düzeyler

Gerek ortaöğretim düzeyinde İmam Hatip ortaokulları ve liselerinde gerekse üniversite düzeyinde İlahiyat veya İslami İlimler fakültelerinde, Eğitim Fakültesi Arapça Öğretmenliği bölümünde, Fen Edebiyat Fakültesi Arap Dili ve Edebiyatı ile Arapça Mütercim Tercümanlık bölümlerinde Arapça dil eğitimi neticesinde öğrencilerin dil düzeyleri için üç temel düzey ortaya koymak mümkündür.

2. 1. Temel Düzey

Arapça bilgisi temel düzeyde olan bir kişi sosyal ortamlarda günlük konuşma dilinde çevresiyle iletişim kurabilir. Çevresinde sıkça kullanılan cümleleri ve deyimleri anlayabilir ve bunlara cevap verebilir. Bildiği temel düzey alışılmış konularda sadece basit bir düzeyde iletişim kurabilir. Kendisi ve ailesi hakkında kısaca bilgi verebilir. Arapça konuşan birisiyle yavaş ve fasih bir şekilde konuşması şartıyla iletişim kurabilir. Akademik olmayan basit metinleri okuyup anlayabilir. Aynı şekilde akademik olmayan basit Türkçe metinleri Arapçaya çevirebilir.

2. 2. Bağımsız Düzey

³ Suat Cebeci. “Cumhuriyet Döneminde Yüksek Din Öğretimi”. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 39/2 (1999): 227-235; İkinci. “İlahiyat Fakültesi Öğrencilerine Verilen Arapça Hazırlık Eğitimine Dair Bir İnceleme”. *Van İlahiyat Dergisi*, 7/11 (Aralık 2019): 144-161.

⁴ Zeki Salih Zengin. *Medreseden Darülfünuna Türkiye’de Yüksek Din Eğitimi*. (İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2011): 156; İkinci. “İlahiyat Fakültesi Öğrencilerine Verilen Arapça Hazırlık Eğitimine Dair Bir İnceleme”. *Van İlahiyat Dergisi*, 7/11 (Aralık 2019): 144-161.

⁵ Mehmet Soysaldı. “Türkiye’deki İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Yolları”. *EKEV Akademi Dergisi* 45 (2010): 247-279; İkinci. “İlahiyat Fakültesi Öğrencilerine Verilen Arapça Hazırlık Eğitimine Dair Bir İnceleme”. *Van İlahiyat Dergisi*, 7/11 (Aralık 2019): 144-161.

⁶ Hasan Soyupek. *İkinci Meşrutiyet’ten Günümüze Kadar Türkiye’de Arapça Öğretimi*. (Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, 2004): 73; İkinci. “İlahiyat Fakültesi Öğrencilerine Verilen Arapça Hazırlık Eğitimine Dair Bir İnceleme”. *Van İlahiyat Dergisi*, 7/11 (Aralık 2019): 144-161.

⁷ Bkz. Resmi Gazete, “Sayı: 29805”, erişim: 08.08.2019, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160818.pdf>.

Bu düzeyde öğrenci çok zorlanmadan belli bir ölçüde, akıcı bir şekilde Arapça konuşabilir ve bu düzeyde konuşan bir kişiyle iletişim kurabilir. Karşılaştığı farklı durumlarda, farklı konularda ayrıntılı bir şekilde kendini ifade edebilir. Kendi bakış açısını ortaya koyacak düzeyde konunun bütün yönlerini ortaya koyabilir. Yurtdışı seyahatlerinde Arapça konuşulan yerlerde rahatlıkla yaşamını idame ettirebilir. Yaşadığı olayları ve tecrübelerini aktarabilir. Duygusal durumunu, hedeflerini, isteklerini, görüşlerini, planlarını nedenleriyle birlikte kısaca ortaya koyabilir. Akademik düzeyde zor metinleri okuyup anlayabilir. Aynı şekilde akademik düzeyde Türkçe metinleri Arapçaya çevirebilir.

2. 3. Deneyimli Kullanım Düzeyi

Bu düzeyde öğrenci duyduğu ve okuduğu her şeyi kolayca anlayabilir. Akıcı bir dil ile kendini ifade etmekte zorluk yaşamaz. Akademik veya günlük yaşamda Arapçayı esnek ve etkili bir şekilde kullanabilir. İleri düzey akademik metinleri Arapçaya çevirebilir. Yapıları birbirlerinden farklı ve karmaşık metinleri anlayabilir ve bu metinlerdeki dolaylı anlatımları, imaları, edebi üslupları, sanatları fark edebilir. Akademik düzeyde üst düzey edebi metinleri, şiirleri okuyup anlayabilir. Aynı şekilde akademik düzeyde edebi üst düzey Türkçe metinleri Arapçaya çevirebilir.

3. Verilen Arapça Eğitiminin İçeriği, Başarısızlıklar ve Önerilen Yeni Yöntem

Gerek ortaöğretim düzeyinde İmam Hatip ortaokulları ve liselerinde gerekse üniversite düzeyinde verilen Arapça eğitimleri temelde dört beceriyi (okuma, yazma, konuşma, dinleme) kazandırma odaklı hazırlanmaktadır. Bu doğrultuda edebiyat ve belagat dersleri dışında verilen dersleri sırasıyla değerlendirecek olursak şunları söyleyebiliriz.

1. Nahiv: Nahiv dersi, öğrenciler tarafından zor kabul edilmesine rağmen en temel ders olarak görülmektedir. Arapçanın bütün gramatik yapısı bu derste verilmektedir.

2. Sarf: Arapça eğitiminde kelime bilgisi dersi olan Sarf dersinde, öğrenciler morfoloji eğitimi almaktadır ve kelimelerin çekimlerini bu derste öğrenmektedirler.

3. Kıra'a: Okuduğunu anlama dersi olan Kıra'a dersinde öğrenciye Arapçadan Türkçeye çeviri kabiliyeti kazandırılmaktadır.

4. İnşa: Arapça eğitiminde en çok zorlanılan alan olan ve Türkçeden Arapçaya çeviri becerisini kazandırmayı amaçlayan İnşa dersinde öğrenciler çeviri becerilerini geliştirmekte ve Arapça yazma konusunda eğitilmektedirler.

5. Muhâdese: Öğrencilerin konuşma becerilerini arttırmayı hedefleyen Muhâdese veya Mükâleme dersinde farklı durumlarda karşılıklı diyalog örnekleri ile öğrencinin konuşma becerisinin artırılması amaçlanmaktadır.

6. İstima': Dinlediğini anlama becerisini arttırmaya yönelik verilen İstima' dersinde ise öğrencinin daimi surette Arapça dinlemesi sağlanarak dinlediğini anlayacak düzeye gelmesi amaçlanmaktadır.

7. Tashih-i Hurûf: Bu derste öğrencinin Arapça yazabilme kabiliyetinin artırılması, Arapça yazısının güzelleştirilmesi ve Arapça telaffuz kabiliyetini edinmesi hedeflenmektedir. Bu derslerin verimliliğinde dersi veren hocanın ders anlatım yöntemi ve kullandığı materyalin etkisi büyüktür.

Günümüzde Arapça eğitimleri diğer birçok dil eğitimlerinde olduğu gibi, gramer bilgisine dayalı olarak verilmektedir. Ancak bu eğitim modelinde başarı düzeyinin düşük olduğu gözlemlenmektedir. Yıllarca eğitim-öğretim görmesine rağmen öğrencilerin Arapçayı tam anlamıyla öğrenemediği, Türkçe bir metni Arapçaya çeviremediği ve Arapça konuşmadığı herkes tarafından bilinen ve üzerinde düşünülmesi gereken bir durumdur. Arapça eğitiminin başarılı bir düzeyde olması için gramere dayalı eğitim modelinden vazgeçilerek, konuşmaya ve yazmaya yönelik bir eğitim modelinin geliştirilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Burada bu yönde yeni bir model önermemiz mümkündür.

Eğitim ve öğretimin başladığı ilk bir ay içerisinde öğrencilere günlük hayatlarında evde, okulda, toplu ulaşım araçlarında, havaalanında, alışveriş mekânlarında, arkadaş ortamlarında kullanacakları yaklaşık 300-400 adet kalıp cümle hareketli bir şekilde ve Türkçe çevirileriyle birlikte verilmeli ve öğrenciler bu cümleleri kaide ve kurallarına bakmaksızın ezberlemelidir. Böylelikle öğrenci ilk olarak Arapça cümle kurulum düzenini öğrenmektedir. Ayrıca ezberlediği cümleler sayesinde yaklaşık 3.000-4.000 adet kelime ezberlemiş olmaktadır. Daha sonrasında bu cümleler üzerinde müzekker-müennes uyumu, zaman uyumu, kelimelerin morfolojik yapısı gibi bütün gramer kuralları uygulamalı olarak gösterilmelidir.

Öğrenci günlük hayatta kalıp cümleler ile Arapça konuşma cesaretini ve yeteneğini kazandıktan sonra detaylı bir şekilde cümleler üzerinden gramer bilgisi verilmelidir. Bu şekilde öğrenci belirli bir seviyeye ulaştırıldıktan sonra öğrenciye akademik düzeyde yeni cümleler verilmeli ve öğrencinin deneyimli kullanım düzeyine ulaşması sağlanmalıdır. Ayrıca her bir öğrencinin konuşabilme düzeyiyle aynı doğrultuda Arapça metin yazabilir bir seviyeye gelmesi de hedeflenmelidir. Burada öğrencinin kelime dağarcığının geliştirilmesi önemli bir unsurdur. Bunun için her bir öğrencinin en az 10.000-15.000 kelime ezberlemesi sağlanmalıdır.

Sonuç

Kadim bir geçmişe sahip olan Arapça, ortaya çıktığı ilk günden günümüze kadar, özellikle İslamiyet'in doğuşu ve İslam'ın kutsal kitabı olan Kur'an-ı Kerim'in dili olmasıyla hızla yayılmış ve dünya üzerinde bu dili konuşanların sayısı artmıştır. Günümüzde Arapça yirmi beş ülkenin konuşma dilidir. Küreselleşmenin de etkisiyle uluslararası ilişkiler artmış, gerek turistik ve gerekse savaşlar gibi mücbir sebeplerle insanlar ülkeler arası dolaşmaya başlamıştır. Kendi ülkelerini terk ederek başka ülkelere yerleşen insanlar buralara hem kültürlerini hem de konuştukları dillerini taşımışlardır.

Gerek insanların toplu bir şekilde dünya üzerinde ticari veya zorunlu göçler gibi sebeplerle yer değiştirmesi ve gerekse de İslam dininin kitabının, ibadetlerinin ve kültürünün dili olması hasebiyle dünya genelinde birçok ülke Arapça dil eğitimine önem vermiştir. Bu

doğrultuda gerek devletin resmi kurumlarında gerekse gayri resmi eğitim birimlerinde Arapça eğitimi verilmeye başlanmıştır.

Türkiye’de de yukarıda özetlendiği üzere İmam Hatip okullarında, İslam Enstitülerinde, İlahiyat veya İslami ilimler Fakültelerinde, Arapça Öğretmenliği, Arap Dili ve Edebiyatı, Mütercim Tercümanlık bölümlerinde Arapça eğitimi verilmeye başlanmıştır.

Dil öğretiminin zorlukları ve kaynak, yöntem seçiminin zorlukları sebebiyle yıllarca etkili eğitim yöntem ve kaynakları çoğu zaman deneme yanılma usulüyle bulunmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda binlerce seminerler verilmiş, çalıştaylar yapılmıştır. Geldiğimiz noktada sorun hala devam etmektedir. Bunun kanaatimizce en temel nedeni dil eğitiminde öğrencinin gramer kurallarına boğularak dilden nefret ettirilmesi, soğutulması ve öğrenemeyeceği kanaatinin öğrenciye öğrenilmiş bir çaresizlik gibi aşılınmış olmasıdır.

İki yaşından itibaren bir çocuğun çevresinde konuşulan dili herhangi bir emek harcamaksızın, dil bilgisi kurallarından bihaber bir şekilde öğrenebiliyor olması, dil öğrenimi yeteneğinin insanda fitraten var olduğunu göstermektedir. O halde nasıl bir sistemle dil öğretilmelidir ki, öğrenci tıpkı anadilini küçükken öğrendiği gibi yabancı bir dili öğrenebilsin?

Her şeyden önce öğrenci gramer bilgisine boğulmadan, öğrenmekten zevk alacağı ve dil işine yarayacak şekilde, dili kullanabileceği bir sistemde dil eğitimi almalıdır. Öğrenci öncelikle dile maruz bırakılmalı ve günlük yaşamında hayatını idame ettirmeye yetecek düzeyde Arapça cümleleri ezberlemelidir. Dinleyerek ve konuşarak işitsel hafızasında dil belletilmeli, sonrasında dilin inceliklerini anlamak adına gramer kuralları verilmelidir. Gramer bilgilerinin verildiği eğitimin süresi konuşma ve dinleme sürelerinin de kesinlikle oldukça altında olmalıdır. Haftada 24 saatlik bir dil eğitimin en fazla 8 saati gramer ile doldurulmalı, kalan saatler ise çoğunluğu konuşma ve dinleme olmak üzere okuma ve anlama etkinlikleriyle dizayn edilmelidir.

Kaynakça

Cebeci, Suat. “Cumhuriyet Döneminde Yüksek Din Öğretimi”. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 39/2 (1999): 227-235.

Ekinci, İsmail. “İlahiyat Fakültesi Öğrencilerine Verilen Arapça Hazırlık Eğitimine Dair Bir İnceleme”. *Van İlahiyat Dergisi*, 7/11 (Aralık 2019): 144-161.

Koştaş, Münir. “Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (Dünü Bugünü)”. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 39/2 (1999): 141-184.

Resmi Gazete. “Sayı: 29805”. Erişim: 08.08.2019
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/08/20160818.pdf>.

Soysaldı, Mehmet. “Türkiye’deki İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Yolları”. *EKEV Akademi Dergisi* 45 (2010): 247-279.

Soyupek, Hasan. *İkinci Meşrutiyet'ten Günümüze Kadar Türkiye'de Arapça Öğretimi*. Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: (2004).

Şâfiî, Muhammed b. İdris. *Dîvân*. Beyrut: (2005).

Zengin, Zeki Salih. *Medreseden Darülfünuna Türkiye'de Yüksek Din Eğitimi*. İstanbul: Çamlıca Yayınları: (2011).

